



Regionala rådgivande nämnder

Jordbruksdepartementet

2004-05-10

Dokumentbeteckning

KOM(2003) 607 slutlig

Förslag till rådets beslut om inrättande av regionala rådgivande nämnder inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken

Sammanfattning

För att förbättra styrelseformerna inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken beslöts i samband med reformen av den gemensamma fiskeripolitiken i december 2002 att regionala rådgivande nämnder skall inrättas. Detta anges särskilt i artiklarna 31 och 32 i rådets förordning (EG) nr 2371/2002 av den 20 december 2002 om bevarande och hållbart utnyttjande av fiskeresurserna inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken. I artikel 32 fastställs att rådet skall besluta om inrättandet av en regional rådgivande nämnd. Genom regionala rådgivande nämnder skall man kunna svara på aktörernas önskan att i högre grad involveras i utvecklingen av den gemensamma fiskeripolitiken.

I artikel 31 i rådets förordning (EG) nr 2371/2002 fastställs ett antal principer som behöver vidareutvecklas till en allmän ram när regionala rådgivande nämnder inrättas av aktörerna. Även om det är aktörerna som kommer att ha ansvaret för verksamheten i nämnderna skall en allmän ram fastställas så att en konsekvent och väl avvägd strategi används för alla sådana nämnder. Dessa nämnder skall framför allt lämna rekommendationer/förslag/yttranden till kommissionen och/eller berörda medlemsstater när det gäller olika förslag till åtgärder som återhämtningsplaner, tekniska åtgärder och varje annan åtgärd som påverkar de berörda fiskezonerna.

Förslaget till beslut är inriktat på de viktigaste aspekter som bör klargöras på EU-nivå: definitionen av de områden som skall omfattas, de regionala rådgivande nämndernas huvudsakliga struktur, deras sammansättning,

driften, förfarandena för utnämningar och finansiering. På grundval av de kriterier som fastställs i detta beslut kommer aktörer att lämna in en ansökan om inrättande av en regional rådgivande nämnd till de medlemsstater som berörs av den berörda nämnden och till kommissionen för kontroll och godkännande.

I förslaget anges att nämnder skall inrättas för Östersjön, Medelhavet, Nordsjön, Vatten i nordväst, Vatten i sydväst och för Pelagiska bestånd.

Syfte är att säkerställa att alla fiskerier täcks av en regional rådgivande nämnd och att det inte finns några överlappningar mellan olika regionala rådgivande nämnder. De organisatoriska och ekonomiska begränsningarna har talat för att begränsa antalet regionala nämnder. Samtidigt lämnar förordningen möjligheten öppen att inrätta underavdelningar till en regional rådgivande nämnd för att täcka särskilda fiskerier.

En annan tanke bakom de regionala rådgivande nämnderna är att förbättra dialogen mellan de olika intressen som berörs av den gemensamma fiskeripolitiken. Om ett ömsesidigt förtroende byggs upp mellan forskare och fiskare kan det säkerligen bidra till tydligare vetenskapliga råd. När man fastställer nämndernas struktur måste man se till att effektiva diskussioner kan föras i nämnderna, men samtidigt måste samtliga parter med ett verkligt intresse ges möjlighet att delta i dessa diskussioner. Kommissionen föreslår därför att de regionala rådgivande nämnderna skall bestå av en generalförsamling som utser en verkställande kommitté, och att dessa inte får vara för stora men att alla intressen som berörs av den gemensamma fiskeripolitiken skall vara företrädade på ett väl avvägt sätt. Det är medlemsstaterna som är mest lämpade att utse företrädarna för de olika intressen som skall ingå i generalförsamlingen. Deltagarna i de regionala rådgivande nämnderna kommer att betraktas som ledamöter, observatörer eller sakkunniga. En annan viktig aspekt är att vissa sammanträden kommer att vara öppna för allmänheten.

För att undvika att de regionala rådgivande nämnderna dubblar arbete som utförs av andra befintliga rådgivande organ som den rådgivande kommittén för fiske och vattenbruk har det ansetts viktigt att upprätta lämpliga förbindelser dem emellan. Nämnderna bör utarbeta en årsrapport som sänds till den rådgivande kommittén för fiske och vattenbruk. Denna kommitté får också sända företrädare till nämndernas sammanträden. Avsikten är också att nämnderna skall samordna sin verksamhet och anta gemensamma rekommendationer i de fall då frågor är av gemensamt intresse för mer än en nämnd.

När det gäller frågan om finansiering av nämnderna anser kommissionen att de på längre sikt skall bli självfinansierade. Med tanke på denna nya strukturs trovärdighet anses det emellertid nödvändigt att allmänna medel anslås för nämnderna, särskilt för startfasen.

Eftersom de regionala rådgivande nämnderna bör betraktas som föränderliga strukturer som kommer att vidareutvecklas utifrån de erfarenheter som görs föreslår kommissionen att en utvärdering skall göras tre år efter det att nämnderna inrättats, så att förslag om förbättringar i förekommande fall kan läggas fram.

1 Förslaget

1.1 Innehåll

Förslaget definierar i artikel 1 de olika grupper som berörs. *Berörd medlemsstat* avser en medlemsstat som har fiskerättigheter för reglerade arter inom fiskeriområden som omfattas av en regional rådgivande nämnd, *fiskerisektorn* är redare, småskaliga fiskare, producentorganisationer, förädlare och handelsidkare, andra marknadsorganisationer samt kvinnonätverk, *andra intressegrupper* är miljöorganisationer och -grupper, vattenbruksföretag, konsumenter samt fritids- eller sportfiskare medan *fångstsektorn* avser redare, fiskare som bedriver småskaligt fiske, anställda fiskare och producentorganisationer.

I artikel 2 föreslås vilka regionala rådgivande nämnder som skall inrättas och två sorters indelningsgrunder används, dels en geografisk, dels en funktionell enligt bestånd. De fem geografiska nämnderna som föreslås omfattar Östersjön inklusive Öresund och Bälten, Nordsjön inkl. Skagerrak och Kattegatt, Västliga vattnen, norra delen, Västliga vattnen, södra delen, samt Medelhavet. Den enda beståndsbaserade nämnden föreslås avse pelagiska bestånd.

Artikel 3 reglerar hur en nämnd bildas genom ansökan från företrädare för fiskerisektorn och andra intressegrupper till den berörda medlemsstaten. Vad ansökan skall omfatta tas upp och denna skall sedan bedömas av den berörda medlemsstaten som avger en rekommendation till kommissionen. Kommissionens beslutar sedan i frågan.

Nämnderna föreslås bestå av en generalförsamling och en verkställande kommitté (artikel 4). Generalförsamlingen skall sammanträda årligen och

utser kommittén som skall bestå av 12-18 ledamöter. Det är kommittén som leder nämndens arbete och beslutar om rekommendationer och förslag.

2003/04:FPM96

Nämnderna skall bestå av företrädare för fiskerisektorn och andra intressegrupper som berörs av den gemensamma fiskeripolitiken (artikel 5). Generalförsamlingen utses gemensamt av berörda MS. Europeiska och nationella organisationer får lägga förslag till ledamöter. Två tredjedelar av platserna i generalförsamlingen och verkställande kommittén skall tilldelas företrädare för sektorn. Kommittén skall ha minst en företrädare för fångstsektorn i varje berörd MS.

Forskare från medlemsstaternas institut och från internationella organ skall inbjudas att delta som experter (artikel 6). Medlemsstaternas nationella och regionala myndigheter föreslås få delta som observatörer med yttranderätt. Kommissionen skall få närvara vid mötena liksom en observatör från rådgivande gruppen för fisket och vattenbruket. Därutöver skall företrädare för tredje land få delta när frågor behandlas som rör dem. Alla möten skall vara offentliga.

Nämnderna antar sin egen arbetsordning m.m. (artikel 7). Kommittén yttrar sig om möjligt enhälligt. Om avvikande meningar finns, vid yttrande som antagits med majoritetsbeslut, skall dessa redovisas. Nämnderna utser enhälligt en opartisk ordförande. Den berörda medlemsstaten skall ge nödvändigt stöd, bl.a. logistiskt.

När en fråga rör två eller flera nämnder skall de samordna sina ställningstaganden (artikel 8).

Nämnderna föreslås erhålla visst ekonomiskt stöd från gemenskapen (artikel 9). För de första tre åren skall ett startstöd kunna ges. Det får under det första året inte uppgå till mer än 85 procent av driftsbudgeten och inte överstiga 100 000 euro. För de två därpå följande åren minskas det finansiella deltagandet från gemenskapen beroende på tillgänglig budget. Därutöver skall nämnderna få bidrag för översättning och tolkning, utan tidsgräns. På medellång sikt är målet att nämnderna bli självfinansierade enligt KOM:s motivering till förslaget.

Nämnderna skall lämna en årsredovisning till kommissionen, berörda medlemsstater samt rådgivande gruppen för fiske och vattenbruk (artikel 10). Kommissionen eller Revisionsrätten får när som helst genomföra revision,

antingen själva eller genom ett oberoende revisionsorgan. Så länge nämnderna får bidrag från gemenskapen skall de utse en auktoriserad revisor.

2003/04:FPM96

Slutligen skall kommissionen tre år efter det att nämnderna inrättats överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om införandet och hur de fungerar (artikel 11).

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget har inga effekter på gällande svenska regler.

1.3 Budgetära konsekvenser

Kommissionen föreslår ett sammanlagt anslag för åtgärder för perioden 2004-2009 på 2 278 000 euro i åtagandebemyndigande. Av detta uppgår översättnings- och tolkningskostnader till 1 067 000 euro.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Sverige är mycket positiv till att nämnder upprättas för att utveckla och förbättra samarbetet mellan olika intressenter. En ökad delaktighet ger dessutom enligt svensk mening en förstärkt legitimitet för de förvaltningsåtgärder som beslutas och vidtas.

I definitionen av "fiskerisektorn" inkluderas inte vattenbruket, vilket Sverige anser är felaktigt då vi bör följa den definition som annars görs inom den gemensamma fiskeripolitiken. Om så sker får det också konsekvenser för fördelningen mellan olika gruppers representation i nämnderna, se nedan.

Inriktningen i förslaget med ett begränsat antal nämnder bör stödjas. Det är viktigt att undvika överlappning och en icke ändamålsenlig splittring i för små områden. Information från kommissionen har klargjort att nämnden för Östersjön kommer hantera samtliga bestånd, även de pelagiska.

Såväl ansökningsförfarande som berörda medlemsstaters bedömning innan kommissionen fattar beslut synes rimligt. Även en struktur med en verkställande kommitté och en generalförsamling verkar ändamålsenligt.

Sammansättningen av representanterna är dock otydlig och Sverige anser att vattenbruket bör betraktas som en del av fiskerisektorn. Enligt grundförordningen anges att nämnderna "huvudsakligen" skall bestå av fiskerisektorn. Om detta skall tolkas som två tredjedelar är dock inte självklart. Klart är att avsikten i rådsbeslutet var att flertalet av företrädarna skulle komma från fiskerisektorn (ev. fångstsektorn). Sverige bör förhindra en eventuell ökad andel för fiskerisektorn då balansen mellan den och andra intressegrupper inte får bli för ojämn. Sverige bör i detta sammanhang även framföra att jämställdheten skall beaktas vid tillsättandet av representanter.

Det är positivt att, utöver ledamöterna, såväl forskare i egenskap av experter, som nationell förvaltning kan närvara vid mötena som observatörer. Det bör även fastställas att det är lämpligt att olika forskningsdiscipliner blir hörda.

Öppenheten i nämndernas arbete är viktigt och Sverige stöder därför att mötena är öppna för allmänheten. Av det skälet är det också viktigt att det klargörs på vilket sätt kommissionen och medlemsstaterna beaktar RACs yttranden.

Avseende finansieringen anser Sverige det rimligt att ett startstöd utgår. Risken att nämndernas arbete inte kommer igång är annars överhängande. Att nämnderna på medellång sikt skall bli självfinansierade är även rimligt. Berörda organisationer med intresse i arbetet bör kunna finansiera sitt deltagande och nämndernas arbete.

Det är positivt att en utvärdering skall göras efter tre år. Det är dock önskvärt att någon form av halvtidsutvärdering efter 18 månader genomförs för att justera mer uppenbara brister.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Flera MS har framfört synpunkter på finansieringen, både på kort och längre sikt, och menar att den bör ökas i omfattning såväl belopps- som tidsmässigt. Vattenbrukssektorn bör inkluderas enligt flera MS och sammansättningen och definitionen av de olika grupperingar som skall ingå i nämnderna bör tydliggöras. Vissa farhågor har framförts om att fiskesektorn kan få en alltför dominerade roll. Även förfarandet vid tillsättningen av nämnderna samt områdesindelningen anses fortfarande oklart. En annan för MS mycket viktig

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentets fiskerikommitté antog sitt yttrande den 19 mars 2004. Man välkomnar förslaget men önskar inrätta nämnder även för tonfisk och andra större migrerande arter samt en för ”distant waters”. Vidare poängteras rätten att inrätta undernämnder för specifika fisken och biologiska regioner. Avseende verkställande kommittéerna bör de minst bestå av 12 ledamöter men det maximala antalet ledamöter kan ökas till 24 ledamöter, jämfört med förslagets 18, för att öka möjligheten att tillgodose de olika nämndernas behov. Fördelningen skall enligt EP vara minst 2/3 för fiskerisektorn och mötena skall kunna hållas stängda för allmänheten om ledamöterna så beslutar. För finansieringen menar EP att EU-andelen bör ökas under de tre första åren och maximalt uppgå till 500 000 euro per nämnd för det första året.

Ekonomiska och sociala kommittén avgav sitt yttrande den 26 februari 2004 och stöder att nämnder inrättas under förutsättning att den gemensamma fiskeripolitiken inte regionaliseras utan endast blir mer regionalt anpassad och förankrad. Kommittén föreslår att även en nämnd för externa fiskeregioner inrättas och menar att det är viktigt att representationen i nämnderna blir så bred som möjligt, särskilt från fiskerisektorn. Andelen ledamöter för andra intressegrupper bör endast uppgå till 20 procent. Mötenas offentlighet bör kunna bestämmas av nämnden och ordföranden bör komma från fångstsektorn.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Samtliga remissinstanser välkomnar förslaget om inrättande av regionala rådgivande nämnder. Flera yttranden påtalar behovet av undergrupper som tydligare avser viktiga fiskeområden för Sverige, såsom Skagerrak/Kattegatt, norra Östersjön samt kustregioner. Några instanser menar att fritids- och sportfisket bör inkluderas i fiskerisektorn då även de nyttjar resursen. I det sammanhanget påpekas också att den traditionella fiskerisektorn (yrkesfisket) inte skall få en för dominerade roll i nämnderna. Fördelningen storskaligt och småskaligt fiske bör också beaktas i sammansättningen av nämnderna.

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Ordförandeskapet planerar att ta upp frågan på rådet i maj 2004.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

2003/04:FPM96

Artikel 37 i EG-fördraget.

3.3 Fackuttryck/termer

-